

Långfredagen

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan i Stockholm, 3 april 2026

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Herre, himmelske Fader! Vi tackar dig för att du har sänt din Son till försoning för hela världens synder genom sitt lidande och sin död på korset. Låt din helige Ande styrka tron i våra hjärtan så att vi tar till oss denna frälsning som du av nåd berett åt oss. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Femte akten ur Vår Herres Jesu Kristi lidandes historia.

Långfredagens ämne är Jesu svåra och utdragna lidande på korset och hans död. Fredagen var lång i den meningen att hans lidande började redan med hans kval i Getsemane ortagård och fortsatte sedan med gripandet, förhören hos översteprästen och inför Pilatus, domen, gisslandet, korsfästelsen och slutligen den utdragna döden. Allt detta skedde på fredagen, som enligt judarnas sätt att räkna började redan klockan 6 på kvällen innan. Det var för Jesus ett enda långt lidande med få om några tillfällen till vila.

Det var för detta som Jesus hade kommit till världen. Under sin tid på jorden hade han under-visat människorna och gjort många under, men allt detta bleknar i jämförelse med den uppgift som han ställdes inför på Golgata just denna dag för snart tvåtusen år sedan. Hans verk på korset var det som allt annat hänger på. För att rätt förklara vad långfredagen betyder måste vi först betona bakgrunden till varför detta var tvunget att ske.

Orsaken är Guds vrede över synden. Genom lagen har Gud talat med skärpa och precision om allt som han kräver att vi ska göra, och allt vad han förbjuder oss att göra. Gud kräver att vi ska älska honom över allting med hela vårt hjärta, och vår nästa som oss själva. Men detta kan vi inte göra. Synden har fördärvat oss. Allt vad vi försöker med egna krafter är inför Guds heliga ansikte inget annat än idel synd. Vi kan inte älska Gud, inte vår nästa som oss själva. Därför anklagar lagen oupphörligen oss, och domslutet kan inte bli något annat än att vi är värda döden och den eviga fördömselsen.

Modern teologi förkastar detta. Den vill se en snäll Gud som tillåter människan att handla precis som hon själv vill. Om någon gör något snedsteg så måste Gud ha överseende med det. Självklart får inte Gud komma med några begränsningar eller pekpinningar, utan måste foga sig i det moderna samhällets värderingar och livsstil. Allt tal om synd och straff städar man bort eftersom det anses stötande. Ofta framställer man GT som en föråldrad och människofientlig bok med en grym och barbarisk Gud i överensstämmelse med den tidens människors tankar, medan NT skulle ha en mer utvecklad och högtstående religion där en förlåtande och kärleksfull Gud tar plats. Med detta synsätt blir Gud den allmänna kärlekens Gud som rättfärdigar människans alla önskningar och ingivelser.

Men så säger varken Gamla eller Nya testamentet. Bibelns budskap är inte att Gud låter bli att straffa synden, att han förminskar den eller inte tar den på så stort allvar. I anknytning till första budet säger han: *Ty jag, Herren, din Gud, är en nitälskande Gud, som låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen, ja, tredje och fjärde släktledet, när man hatar mig. (2 Mos. 20:5).* Aposteln Paulus skriver: *Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet. (Rom. 1:18)*

All missgärning kommer att vedergällas. Varje synd kommer få sitt straff. Detta har Gud bestämt, och Guds dom är rättvis. Utan evangeliets nåd skulle detta straff rätteligen drabba oss i sin fulla omfattning.

Men samtidigt som Guds vrede vilar över synden och syndare har han också kärlek till oss eländiga människor. Han ville frälsa oss från syndens fördärv och lagens dom. Han gjorde det genom att istället låta straffet drabba sin enfödde Son Jesus, som inget ont hade gjort. Han var det *"friska trädet"* som ändå behandlades som det torra. Paulus skriver: *Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud. (2 Kor. 5:21).* Och på ett annat ställe: *Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe. (Gal. 3:13)* Och Petrus skriver: *Och våra synder bar han i sin kropp upp på korsets trä, för att vi skulle dö bort från synderna och leva för rättfärdigheten. Och genom hans sår har ni blivit botade. (1 Petr. 2:24)*

Detta hade många förebilder i Gamla Testamentet. Det kanske tydligaste är påskalammet. För att Israels folk inte skulle drabbas av Guds straffdom över Egypten måste ett felfritt lamm slaktas och dess blod strykas på dörrposterna så att dödsängeln skulle gå förbi. Johannes döparen hänvisade till detta när han pekade på Jesus och sade: *"Se Guds lamm, som tar bort världens synd!" (Joh. 1:29)*

Gamla förbundets tempeltjänst är en annan tydlig förebild. Mose lag föreskrev en mängd offer för olika tillfällen och situationer. Om någon hade försyndat sig mot Herrens bud skulle ett syndoffer utföras. Gång på gång säger 3 Mosebok om alla dessa offer att det bringade försoning för den synd som begåtts, så att den skyldige fick förlåtelse. På den stora försoningsdagen en gång om året skulle hela folkets synd förlåtas. Då skulle översteprästen slakta en bock och bära in dess blod innanför förlåten, in i det allra heligaste, och där stänka det på nådastolen, på locket till förbundsarken i vilken lagens två tavlor låg. Nådastolen var alltså det som övertäckte lagen, och genom syndoffersbockens blod blev Israels alla synder försonade.

Allt detta hörde till det gamla förbundet. Det har sedan templets förstörelse slutligen upphört. Men denna försoning genom djuroffer var inte frikopplad från Jesu stora offer på Golgata. Det pekade fram mot Guds eget offer och hade sin giltighet i det som skulle komma. Jesus Kristus är den fullkomliga översteprästen som genom ett enda evigt offer har bringat försoning en gång för alla. Hebreerbrevets författare skriver: *Genom det större och fullkomligare tabernakel som inte är gjort med händer, det vill säga som inte tillhör den här skapelsen, gick han en gång för alla in i det allra heligaste, inte med bockars och kalvars blod utan med sitt eget blod, och vann en evig återlösning. (Hebr. 9:11–12)*

Så gick nu Jesus på långfredagen mot sitt lidande och sin död på Golgata, ett offer till Fadern med sitt eget blod för hela världens synd. Han var det felfria offerlamm som fördes bort för att slaktas (Jes. 53:7). Han gick frivilligt in i detta lidande utan att klaga och utan att hota sina plågoandar. Han gjorde det eftersom det var Guds plan ända sedan syndafallet. När djävulen högmodigt trodde sig ha vunnit över Jesus var det istället han själv som i grunden blev besegrad. Men samtidigt som kvinnans avkomma krossade ormens huvud skulle han få ett hugg i hälen (1 Mos. 3:15). Det syftar på hur oerhört plågsamt Jesus fick lida, som textläsningen ur 5:e akten ingående har beskrivit.

Människor kan plågas svårt, torteras och avrättas på många grymma sätt, men Jesus led inte bara en människas plågor utan bar straffet för hela världens synd. För dig och mig och alla som någonsin levt och som kommer att leva intill den dag då han kommer tillbaka igen, för alla dem har Jesus lidit och dött. Det värsta lidandet var när Gud vid nionde timmen övergav honom. Så kan ingen människa lida, men Jesus var Guds Son. Han led inte som martyrerna, som ett vittnesbörd för sin tro, utan för att frälsa oss. Hade han bara varit en människa som uppfyllt lagen kunde det inte frälsa någon annan än honom själv. En människas lidande kunde inte ha gagnat oss. Men nu

är han både Gud och människa, och har gått in under lagen för att uppfylla den i alla stycken i vårt ställe, och tagit på sig straffet för all vår synd. Vi fick hans rättfärdighet och han fick vår synd.

Detta saliga byte är grunden för hela evangeliet. Vi får förlåtelse för våra synder och tillräknas hans rättfärdighet när vi tror på honom. Från detta eviga försoningsverk på korset flödar nåd och barmhärtighet över alla syndare som förtröstar på Jesu Kristi förtjänst. Så ångrade rövaren på korset allt det onda han gjort och började tro på Jesus, och fick därigenom ta emot den villkorlösa nådens glada budskap. Frälsningen var beredd också åt honom, och samma dag skulle han få vara med sin Herre i den himmelska glädjen.

Så ska också vi låta Jesu lidande och död på korset vara en tröst när lagen och samvetet anklagar oss. Det finns inte en människa som Jesus inte har dött för. Hur mycket än synden plågar oss så har Jesus redan tagit på sig allt lidande och straff för det. Inte så att vi därmed ska strunta i Guds lag och med vett och vilja synda, utan att vi i tro och tacksamhet för förlåtelsen ska börja leva ett nytt liv i Guds nåd. Så kan också vi i livets sista stund vara vissa om att vi genom tron också får vara med Jesus i paradiset.

Amen.

Bön: I dag, o helige Frälsare, blev du för vår skull smäddad, räknad bland ogärningsmän och krönt med törnekronan. I dag, o gode Herde, gav du ditt liv för fåren, korsfäst med rövare och med dina heliga händer genomborrade. I dag, o Försonare, fullbordade du ditt verk, och din kropp blev nedlagd i sin grav i klippan. O Herre Jesus, gör i dag slut på vår otro, så att vi på uppståndelsens dag får del av den stora nattvarden i himmelen. Du som lever och regerar med Fadern och den Helige Ande, i en gudom, från evighet till evighet. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.